

Az elme végtelen hatalma

<https://ujpestmedia.hu/az-elme-vegtelen-hatalma/>

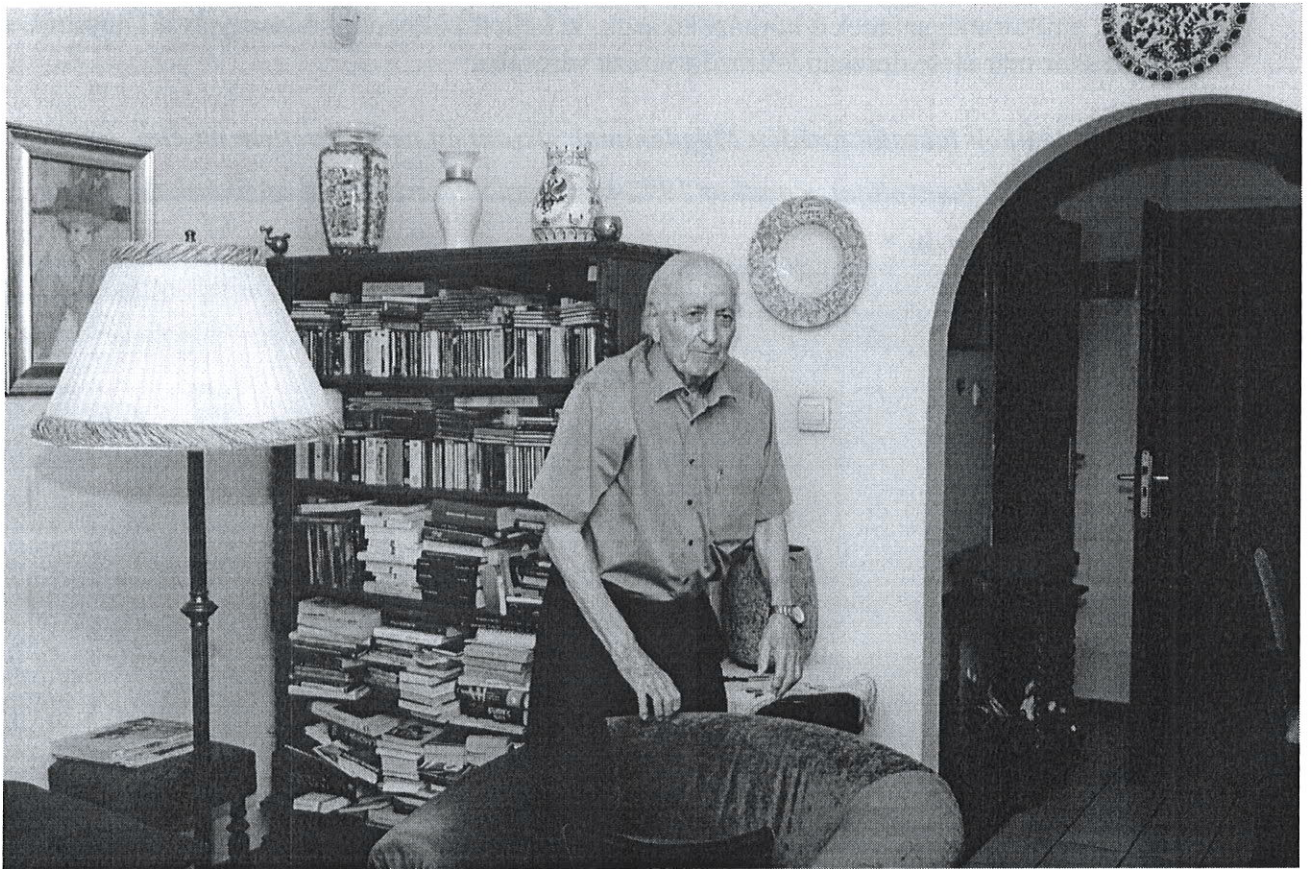
Beszterczey Judit | 2022. július 31. 10:00

dr. Fonyó Attila, interjú, Újpest

Legalább másfél év kell ahhoz, hogy egy jobb képességű orvos elsajátítsa az „Orvosi élettan tankönyvét”. Szerzője, a tősgyökeres újpesti dr. Fonyó Attila professor július 16-án töltötte be a 95. évét. Az orvostudomány halhatatlan személyisége tudásával, szerénységével és derűs bölcsességével nem csak tanítványai számára példakép.

Újpesti otthonában frissen és pihenten nyit ajtót a 95 éves professor úr, aki előzékenyen helyet és frissítővel kínál a rekkenő hőségben. Bár az aktív pályafutástól és a katedrától 81 évesen elköszönt, 90 évesen még tudományos publikációkat közölt, és máig is előszeretettel forgatja a német nyelvű orvosi szakirodalmat.

Estéenként pedig hitvesével, Magdolnával együtt hangversenyeket hallgat páratlan lemezgyűjteményén: mostanában Beethoven és Mahler van repertoáron. Dr. Fonyó Attila úgy érzi, páratlan élete volt, ám a szerénység szinte mindennél fontosabb.

Fotó: Várai Mihály / Újpest Média

A tősgyökeres újpesti professor sorsa talán eleve el volt rendelve, hiszen még beszélni is alig tudott, de már elhatározta, hogy az orvostudomány által szolgálja a társadalmat. Az Árpád kórházban jött világra, ott ahol édesanyja, édesapja és nagyapja is orvosként tevékenykedett.

„Egykor az Újpesti Szegény Gyermekek Kórház nevet viselte az intézmény, amit nagyapám, dr. Fuchs Ignác alapított 1905-ben, s ő is vezette, egészen 1928-as haláláig. Ezt követően

édesapám lett a főigazgató, immár Fonyóra magyarosított névvel, s családjunk áttért a katolikus hitre. Én magam a kórház épületében születtem, és kisiskolás koromig ott is nőttem fel, hiszen az egyik kórteremben laktunk. Édesanyám, dr. Fonyó Zoltánné a csecsemőosztály főorvosaként dolgozott, unokabátyám a belgyógyászatot vezette. Talán így már érthető, hogy miért lettem orvos.”

Későbbi pályafutását az is alapjaiban határozta meg, hogy német dadája lett.

„Egy alkalommal édesapám egy intelligens és kedves hölgyet mutatott be: ő volt Tante Erna, a német nevelőnő, aki megtanította és megszerettette velem a német nyelvet”

– emlékszik vissza a professzor, aki Németország egyik legrangosabb kitüntetését is a magáénak mondhatja, s a gótbetűs könyvek révén 12 évesen anyanyelvi szinten beszélt a német nyelvet.

A professzor máig is boldogan emlékszik vissza a Könyves Kálmánban töltött éveire, és pedagógusaira, akik még a vasárnapi pihenőidejüket is diákjaiknak szentelték, a sikeres érettségi érdekében.

Később, amikor megszűntek a kórházi lakások, ki kellett költözniük édesanyjával Újpestről, s a professzor már élete derekán költözött vissza városába.

„A Rózsadombon laktunk imádott Magdámmal, viszont én nem szerettem ott élni. Éppen ezért lakáscserét javasoltam, s amikor 1992-ben megláttuk az újpesti házikónkat, azonnal tudtam, hazaérkeztem.”

De ne szaladjunk ennyire előre! Fiatalemberként egyetemi tanulmányai döbbsentették rá, hogy kutatni szeretne, s másik szerelme a biokémia volt. Az Élettani Intézetben 1948-ban kezdett el oktatni, miután oda kérette magát szigorlata után.

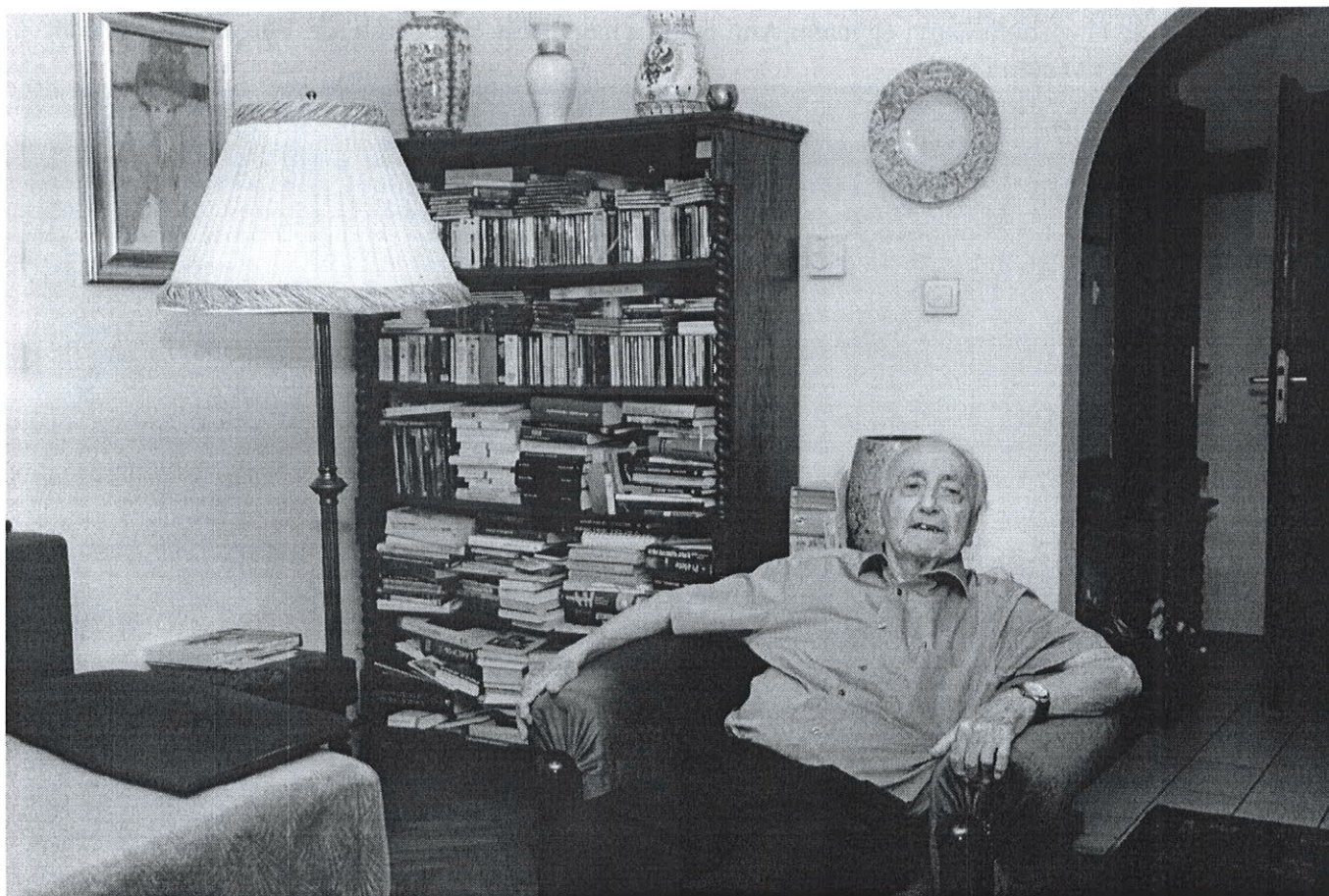
„Pályafutásom legelején szinte semmit sem tudott még az orvostudomány az idegsejtek világáról. Ma talán már tisztábban látjuk a tényeket.”

1975-ben nevezték ki egyetemi tanárnak, majd igazgatónak, ez idő alatt vetődött fel a német nyelvű orvosképzés gondolata a Semmelweis Egyetemen. A professzor 1983-ban egy emberként szervezte meg és hozta tető alá a Semmelweis Egyetem német nyelvű képzését, amelyben komoly szerepet játszott későbbi felesége, Magdolna asszony is.

Bár rendkívüli kihívás volt a német nyelvű képzés megszervezése, Fonyó professzor tisztában volt azzal, hogy ő képes lesz véghez vinni ezt az emberfeletti munkát. Tudományos tevékenységét az akkori Német Szövetségi Köztársaság Érdemrendjének Nagykeresztjével ismerte el. Kulturális kötődéséről így vélekedik:

„Bár származásomnál és történelmünknel fogva elutasíthatnám a németeket, vallom, hogy Magyarország egyetlen esélye a legszorosabb kötődés az egyetemes német kultúrához. Magyarországnak muszáj kapcsolódnia valamelyik kultúrkörhöz, és ez nem lehet más, mint a német.”

1985-ben őt választották az Általános Orvostudományi Kar dékánjává.

Kisvártatva a professor emeritus 1990-ben új szakaszt nyitott pályáján, és úgy döntött, a tankönyvírásnak szenteli magát. Megalkotta a magyar orvostudomány alapművét, az Orvosi Élettan Tankönyvét, amely eddig nyolc kiadást élt meg, már angol nyelven is kiadták. Az Élettan gyógyszerészhallgatók részére című tankönyvének első kiadása 1998-ban, második kiadása pedig 2005-ben jelent meg, immár az ötödik kiadásánál tart.

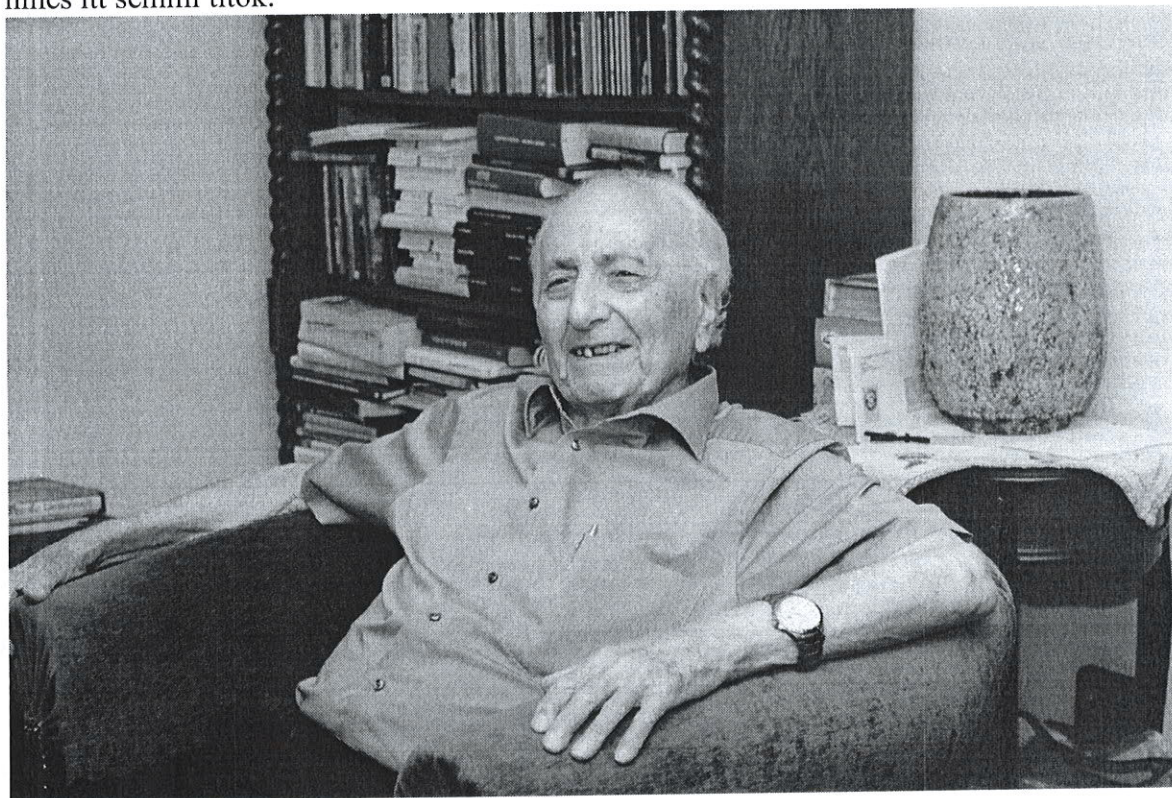
„1990-ben határoztam el, hogy tankönyvet írok, ekkor vettem papírra az első jegyzeteim. Végül 1997-ben tarthattam először kezemben a könyvet. Nem lazáltam az alatt a hét év alatt, minden hétfőtől vasárnapig hosszú órákat dolgoztam rajta.”

Dr. Fonyó Attila életművéből könyv és dokumentumfilm is született: a 2005-ös megjelenésű Apáink jönnek velünk szembe című kötet az orvosprofesszor páratlan életútját mutatja be, mintát mutatva a jövő generációk számára.

Későbbi munkái, a Felfedező úton az idegsejtek világában, valamint az A neuronműködés alapjai a XX. századi tudományos vívmányokat mutatják be. 2015-ben jelentette meg a Kilenc évtized című visszaemlékezéseit, önéletrajzi kötetbe foglalva.

„Mi minden okozta, hogy a kilenc évtized történései úgy alakultak, ahogyan, voltak-e választak, voltak-e különböző lehetőségek? De nehogy azt higgye, hogy szoktam azon morfondírozni, mi lett volna, ha? A munka töltötte ki az életem, és ez nagyon-nagyon jó.”

A professzor büszkén mutatta a díszkötetes Újpest almanachot, amit néhány nappal korábban a polgármestertől kapott, s kellő szerénységgel azt is elárulta, hamarosan életműdíjjal tünteti ki az orvostudományi egyetem. Ami pedig a nagybetűs életet illeti, dr. Fonyó Attila szerint nincs itt semmi titok.

„Ebben a korban már sok mindenre rájön az ember, hiszen hosszú út vezetett ide. Akárhogy is nézzük, az élet véges. Nem törődöm vele, meddig tart, az viszont érdekelne, hogyan ér véget. Megsúgom, egyik megoldás se csábító. S mivel képtelenek vagyunk befolyásolni, ezért inkább a szépségekre koncentrálok. Feldob, ha látogató érkezik hozzánk, de az ad erőt igazán, hogy immár 33 éve szeretetben és harmóniában élünk a feleségemmel.”

Boldog születésnapot, professzor úr!